POVESTEA

POVESTEA TUNETULUI RAI-TARO
Basme populare japoneze
Repovestite de Simona Draghici

CUPRINS

Povestea Tunetului Rai-Taro
Păţania meduzei
Momotaro
Maiul

POVESTEA TUNETULUI RAI-TARO

Unii spun că Rai-den, Tunetul, are o fire rea şi respingătoare şi că este duşmanul omului. Aşa gândesc cei care se tem de furtună ca de moarte şi urăsc fulgerul şi vijelia şi, de aceea, n-au decât vorbe urâte pentru Rai-den şi fiul său, Rai-Taro. De fapt, n-au de loc dreptate.

Rai-den Sama locuia în Castelul Norilor, înălţat pe culmile albastre ale cerului. Mare şi puternic era acest stăpân al stihiilor. Şi avea numai un singur fecior, o mândreţe de băiat, pe nume Rai-Taro; şi îl iubea nespus de mult.

În răcoarea serii, tatăl şi fiul aveau obiceiul să se plimbe pe meterezele castelului şi de acolo, de pe metereze, să urmărească isprăvile oamenilor din Ţara Întinderilor de Trestii. Priveau în cele patru vânturi şi râdeau adesea; da, da, foarte adesea. Alteori oftau. Câteodată, Rai-Taro se apleca peste ziduri, ca să vadă mai bine cum jos, pe pământ, se zbenguiau copiii.

Şi iată că într-o astfel de seară Rai-den Sama îi spuse lui Rai-Taro :

— Fătul meu, de data aceasta uită-te cu luare-aminte la cele ce se petrec pe pământ.

— Da, tată, o să fac aşa cum îmi spui, răspunse Rai-Taro.

Se suiră pe zidurile dinspre miazănoapte şi de-acolo zăriră câţiva generali şi o mulţime de oşteni gătindu-se de război. Apoi se căţărară pe meterezele dinspre miazăzi, de unde văzură preoţi şi călugări rugându-se într-un templu îmbâcsit cu fum de tămâie şi în care statuile de aur şi de bronz ale zeilor străluceau în lumina amurgului. Apoi zăbovind şi pe zidul dinspre soare-răsare, privirile li se opriră asupra iatacului unei domniţe tinere şi frumoase. Şedea înconjurată de fecioare îmbrăcate în straie trandafirii, care îi desfătau auzul cu un cântec străvechi. Erau şi copii acolo, şi se jucau cu un căruţ împodobit cu flori.

— Ah, cât de drăguţi sunt copiii ceia, oftă Rai-Taro.

Se uitară şi-nspre soare-apune şi într-acolo zăriră un biet ţăran care robotea pe palma lui de ogor. Era aproape vlăguit. Nevastă-sa muncea în rând cu el. Erau săraci lipiţi pământului şi hainele de pe ei, numai zdrenţe.

— N-au copii ? întrebă Rai-Taro. Rai-den dădu din cap în semn că nu.

Intr-un târziu, întrebă aşa, din senin :

— Ei, Rai-Taro, te-ai uitat bine ? Ai luat aminte la isprăvile oamenilor ?

— Întocmai, tată, răspunse Rai-Taro.

— Atunci alege, fătul meu, alege încotro să te îndrepţi, pentru că vei coborî pe pământ.

— Trebuie să mă duc printre oameni ? întrebă Rai-Taro.

— Da, fiule, trebuie.

— Nu vreau printre oşteni, zise Rai-Taro. Războiul nu mi se potriveşte de fel.

— Oho, tu spui asta, fiule ? Atunci poate vrei să te duci la curtea domniţei ?

— Nu, nici acolo n-am ce căuta. Şi nici ca să-mi rad capul şi să trăiesc printre călugări nu mă trage inima.

— Doar nu vrei să te duci la ţăranul cel sărac ?! Viaţa o să-ţi fie grea şi răsplata mică, Rai-Taro.

— N-au copii şi poate o să mă îndrăgească, răspunse Rai-Taro.

— Du-te, du-te liniştit, zise Rai-den Sama, pentru că alegerea ta a fost cum nu se poate mai înţeleaptă.

— Cum să mă duc, tată ? întrebă Rai-Taro.

- Aşa cum se cade unui prinţ al cerurilor.

Ţăranul sărman, ca să vorbim şi de el, trudea din greu pe petecul său de pământ de la poalele muntelui Ha-kusan, în provincia Ichizen.

Zilele se scurgeau una după alta, tot aşa şi săptamânile, dar soarele nu mai contenea să dogorească. Ţărâna se scorojea şi răsadurile de orez se uscau şi ele.

— Vai ş-amar ! se tânguia ţăranul. Ce-o să mă fac dacă seceta o să strice toată recolta ? De s-ar milostivi zeii cu noi cei amărâţi şi sărmani. Şi se aşeză pe o piatră la marginea ogorului şi adormi îndată, de obosit şi necăjit ce era.

Când se trezi, cerul se înnegrise de nori şi, cu toate că nu era decât amiază, se întunecase ca noaptea. Frunzele copacilor începuseră să tremure şi păsărelele amuţiseră.

— Vine furtuna, vine furtuna, începu ţăranul să strige. Rai-den Sama a pornit călare pe armăsarul său cel negru, bătând toba cea mare. O să fie ploaie din belşug, slavă lui !

Şi, într-adevăr, plouă din belşug. Apa se revărsa din ceruri cu fulgere ce-ţi luau vederea şi tunete ce-ţi spărgeau urechile.

— O, Rai-den Sama, spuse ţăranul, fii sănătos, dar e mai mult decât ne trebuie.

La aceste cuvinte, un fulger răzbi printre nori şi, ca un ghem de foc; se rostogoli pe pământ, iar cerul trosni asurzitor.

— Vai, vai, sărăcan de mine ! strigă bietul ţăran. Trăsnetul cela cu înfăţişare de balaur a pus ochii pe mine ! Şi se aruncă la pământ, ascunzându-şi faţa în ţărână.

Dar se întâmplă ca trăsnetul să-l cruţe şi, curând, ţăranul se ridică în capul oaselor şi îşi frecă ochii cu pumnii. Ghemul de foc pierise, dar pe ţarina udă şedea un prunc, un băieţaş de toată frumuseţea, cu stropi de ploaie pe obraji şi în păr.

— O, Kwannon [notă în text: Zeul îndurării în mitologia japoneză.], spuse ţăranul, mare e mila ta şi mângâierea pe care mi-o aduci !

Luă pruncul în braţe şl-l duse a-casă.

Ajungând în pragul cocioabei, ţăranul strigă :

— Nevastă, nevastă, ţi-am adus ceva.

— Ce ? întrebă nevastă-sa. Şi bărbatul răspunse :

— Pe Rai-Taro, fiul Tunetului.

Rai-Taro crescu mare şi voinic, cel mai înalt şi cel mai vesel flăcău din ţinut. Părinţii lui de suflet ţineau la el ca la lumina ochilor şi toţi vecinii îl îndrăgiră. La zece ani lucra pe câmp ca un bărbat în toată firea. Şi tot el era acela care prevestea vremea ; şi niciodată nu dădea greş.

— Tată, spunea, hai să facem aşa şi aşa, pentru că o să avem vreme bună.

Sau :

— Tată, hai mai bine să facem aşa şi aşa, pentru că la noapte o să vină furtuna.

Şi, cum spunea el, aşa se şi întâmpla. Adusese norocul şi belşugul în casa bietului ţăran.

Când Rai-Taro împlini optsprezece ani, toţi vecinii fură chemaţi să-l sărbătorească. Erau din belşug bucate şi sake, vin de orez, foarte tare, şi oamenii se încălziră şi se veseliră, numai Rai-Taro stătea posomorit, fără să scoată un cuvânt.

— De ce eşti trist, Rai-Taro ? îl întrebă maică-sa. Tu, care ar trebui să fii cel mai vesel, de ce stai mâhnit ?

— Pentru că trebuie să vă părăsesc, îi răspunse Rai-Taro.

— Nu, Rai-Taro, fătul meu, nu se poate una ca asta. De ce vrei să ne părăseşti ? îl întrebă maică-sa.

— Pentru că trebuie, mamă, spuse Rai-Taro şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Tu ai fost norocul nostru ; ne-ai dat totul. Eu ce ţi-am dat ? Ce ţi-am dat eu, Rai-Taro, fiule ?

— M-ai învăţat trei lucruri, răspunse Rai-Taro : să muncesc, să îndur greul şi să iubesc. M-ai învăţat mai mult decât ştiu zeii.

Apoi, preschimbându-se într-un nor alb, îi părăsi. Se ridică spre culmile cerului până ce ajunse la castelul tatălui său. Rai-den îi ură bun sosit şi apoi, împreună, se suiră pe meterezul dinspre soare-apune şi priviră în jos, pe pământ.

Femeia plângea amarnic, dar bărbatul ei o apucă încetişor de mână :

— Draga mea, nu te mai necăji atâta, Rai-Taro o să fie mereu cu noi.

PĂŢANIA MEDUZEI

A fost odată o vreme când meduza arăta tare chipeşă. Era rotundă ca luna plină. Şi nu-i puteai găsi nici un cusur în înfăţişare. Pe trup îi străluceau solzii şi aripioarele, şi avea coadă ca toţi peştii ; ba chiar şi mai mult: avea picioare, aşa că putea şi să înoate şi să umble. Era numai zâmbet, şi se bucura de mare încredere din partea Craiului Mărilor. Dar, chiar şi aşa, bunică-sa îi tot spunea că o să ajungă rău, pentru că mereu se ducea la şcoală cu lecţiile neînvăţate. Şi avea bătrâna dreptate, pentru că până la urmă se petrecu aidoma spuselor ei.

Se întâmplă să cadă bolnavă la pat Crăiasa Mărilor. Zăcu biata femeie şi tot zăcu, şi înţelepţii ţării începură să scuture din cap, spunând că i se apropia sfârşitul. Veniră o mulţime de vraci din

cele patru vânturi şi îi dădură tot soiul de leacuri, îi luară şi sânge, dar fără nici un folos pentru sărmana Crăiasă !

Pe de altă parte, Craiul Mărilor îşi ieşise din minţi de disperare.

— Iubita mea, îi spuse tinerei sale soţii, mi-aş da şi viaţa pentru tine.

— La ce mi-ar folosi ? îi răspunse ea. Poate, totuşi, m-aş face bine dacă mi-ai găsi un ficat de maimuţă ca să-l mănânc.

— Un ficat de maimuţă ?! repetă uluit Craiul. Un ficat de maimuţă ! Cum poţi grăi atât de nesocotit, lumina ochilor mei ? De unde să găsesc eu ficat de maimuţă ? Nu ştii, iubita mea, că maimuţele trăiesc în copacii pădurilor şi nu ca noi, în adâncurile mărilor ?

Lacrimi porniră să curgă şiroaie pe obrajii Crăiesei.

— Dacă n-o să mănânc ficat de maimuţă, am să mor, spuse ea.

Atunci Craiul chemă meduza :

— Crăiasa are neapărată nevoie de un ficat de maimuţă, ca să se vindece, o lămuri el.

— Ce să facă cu el ? întrebă meduza.

— Ei, ce să facă ! Să-l mănânce, răspunse Craiul.

— Aha ! făcu meduza tot nedumerită.

— Trebuie să ne-aduci o maimuţă vie. Ştii doar că sălăşluiesc printre ramurile copacilor celor falnici din pădure. Aşa că fă bine şi porneşte-o cât mai repede cu putinţă şi întoar-ce-te cu maimuţa.

— Cum să fac s-o aduc cu mine ? întrebă meduza.

— Povesteste-i de toate frumuseţile şi bucuriile ce poate afla pe tărâmul nostru, al mărilor. Spune-i că va fi fericită aici şi că se va putea juca în voie cu sirenele cât e ziulica de lungă.

— Bine, spuse meduza, aşa o să fac.

Şi se aşternu la drum şi înotă şi iar înotă până ce, în sfârşit, ajunse la mal, tocmai acolo unde creşteau copacii cei înalţi ai

pădurii. Şi, la marginea mării, ce văzu, dacă nu chiar o maimuţă, care şedea pe ramura unui chiparos, rozând seminţe ?

„Tocmai ce-mi trebuia, îşi spuse meduza. Am noroc".

— Preacinstită maimuţă, zise, vrei să vii cu mine în împărăţia mărilor ?

— Cum ajung până acolo ? o întrebă maimuţa.

— Te duc eu, aşa că n-o să ai nici o bătaie de cap. N-ai decât să mi te sui în cârcă, o lămuri meduza.

— Şi de ce m-aş duce, la urma urmii ? spuse maimuţa. Mi-e foarte bine şi aici...

— Eh, oftă- meduza. Se vede că n-ai habar de toate frumuseţile şi plăcerile pe care le poţi afla la noi. O să agoniseşti bogăţii şi o să fii respectată de toţi. Şi unde mai pui că o să te poţi juca din zori şi până-n noapte cu sirenele...

— Vin, se hotărî maimuţa.

Îşi dădu drumul în jos, pe trunchiul copacului, şi sări în spinarea meduzei.

Când ajunseră la jumătatea drumului spre curtea crăiască, meduza începu să râdă cu hohote.

— Ei, meduzo, ce te-a apucat ?

— Râd de bucurie, îi răspunse meduza, pentru că de îndată ce vom ajunge, stapânul meu îţi va lua ficatul şi-l va da stăpânei să-l mănânce, ca să se lecuiască de boala de care suferă.

— Ficatul meu ? întrebă maimuţa înmărmurită.

— Da, întocmai, o lămuri meduza.

— Vai ş-amar ! se tângui maimuţa. Apoi, venindu-şi în fire, adăugă : îmi pare foarte rău pentru ea, dar dacă are nevoie de ficatul meu, trebuie să-ţi spun că nu-l am la mine. Cinstit vorbind, trage cam greu şi de aceea mi l-am scos şi l-am agăţat în pomul în care m-ai găsit. Repede, repede, să ne întoarcem şi să-l luăm.

Ajunseră înapoi de unde plecaseră şi, cât ai clipi, maimuţa se şi caţără în copac.

— Vai de mine ! Nu-l zăresc nicăieri, spuse. Unde l-oi fi pierdut ? Nu m-ar mira să-l fi furat cineva.

De, dacă la şcoală meduza şi-ar fi văzut de carte, şi-ar mai fi putut bate joc maimuţa de ea ? Fireşte că nu. Doar bunică-sa îi tot spusese că aşa n-o s-o sfârşească bine.

— O să mai treacă timp până o să-l găsesc, îi spuse maimuţa. Ai face bine să te întorci acasă. Craiul o să se supere dacă nu ajungi înainte de căderea nopţii. O să vii să mă iei într-altă zi. La revedere !

Maimuţa şi meduza se despărţiră prietene.

De îndată ce dădu ochii cu meduza, Craiul o întrebă :

— Unde-i maimuţa ?

— Trebuie să mă duc într-altă zi după ea, îl lămuri meduza şi-i povesti apoi tot ce i se întâmplase.

Craiul începu să spumege de furie. Trimise după călăi s-o biciuiască.

— Rupeţi-i oasele ! urla el. Biciui-ţi-o până se face piftie.

Vai şi amar de biata meduză ! Piftie a rămas până în ziua de astăzi. Iar Crăiasa, când auzi povestea, mai-mai să leşine de râs :

— Dacă nu-i, o să pot şi fără ficat. Aduceţi-mi chimonoul cel mai frumos, cel din brocart. Vreau să mă dau jos din pat, pentru că mă simt mult mai bine.

MOMOTARO

Dacă mă credeţi, a fost odată o vreme când zânele nu erau nici pe departe atât de sfioase ca în ziua de astăzi. Era pe timpul când toate vietăţile vorbeau şi oamenii credeau în farmece şi vrăji, comorile aşteptau să fie dezgropate şi aventurile,

întâmplările cele mai ciudate, se iveau pretutindeni pentru cei dornici de ele.

Şi tot în vremurile acelea trăiau singuri-singurei un moş şi o babă. Erau buni la suflet, dar tare săraci, şi nici copii n-aveau ca să le mângâie bătrâneţele.

Intr-o bună zi, baba îl întrebă pe moşneag :

— Ce-ai de gând să faci în dimineaţa asta ?

— Mă duc în pădure s-adun un braţ de vreascuri pentru foc. Dar tu, dragă nevestică ?

— Eu mă duc la pârâu să spăl rufe. Aşa că moşneagul se duse în pădure, iar baba la pârâu.

Dar, pe când limpezea albiturile, ce-i văzură ochii ? O piersică mare şi rumenă plutea în josul pârâului.

„Am noroc în dimineaţa asta", îşi spuse baba, şi, cu un băţ de bambus, trase piersica la mal.

Mai târziu, când sosi moşul acasă, îi puse piersica dinainte, pe masă :

— Mănânc-o, omule, îl îmbie ea. E cu noroc, am găsit-o în pârâu.

Dar moşneagul n-apucă să guste din piersică. Şi vă întrebaţi de ce ? Pentru că nu termină bine baba, că piersica se şi despică în două. În locul sâmburelui zăriră un prunc de toată frumuseţea.

— Cerule ! strigă baba, uluită.

— Zeilor ! strigă moşul, plin de uimire.

Pruncul mâncă mai întâi o jumătate din piersică, apoi cealaltă jumătate, şi îndată ce isprăvi de mâncat, crescu şi se înzdrăveni, de-ţi era mai mare dragul să-l priveşti.

— Momotaro ! Momotaro ! strigă moşneagul. Fiul cel mare al piersicii.

— Da, asta aşa e, spuse baba, căci s-a născut dintr-o piersică.

Îl îngrijiră cât putură mai bine şi în scurtă vreme Momotaro deveni cel mai voinic şi mai cumpătat flăcău din împrejurimi. Şi

puteţi fi siguri că le făcea cinste bătrânilor. Toţi vecinii ţineau la el şi nu mai conteneau să zică :

— Momotaro e un flăcău cum nu se poate mai chipeş şi mai de ispravă.

Dar, într-o bună zi, Momotaro îi spuse bătrânei :

— Mamă, fii te rog atât de bună şi coace-mi şi mie un cuptor de turte de mei.

— Dar ce vrei să faci cu ele ? îl întrebă ea.

— Mă duc în lume să-mi încerc norocul şi o să am nevoie pe drum să-mi astâmpăr foamea.

— Unde te duci, Momotaro ? îl întrebă ea.

— Mă duc pe Insula Căpcăunilor, şi o să-ţi fiu tare recunoscător dac-o să poţi coace turtele cât mai degrabă, spuse Momotaro.

Maică-sa îi pregăti turtele, Momotaro le puse într-o desagă şi, după ce-şi legă desaga la brâu, purcese la drum.

— Noroc, şi să ne vedem cu bine, Momotaro, îi urară din prag bătrânii.

— La revedere, la revedere, le răspunse Momotaro.

Nu merse mult, că se şi întâlni cu o maimuţă.

— încotro, Momotaro ? strigă maimuţa.

— Spre Insula Căpcăunilor, să-mi încerc norocul.

— Dar în desagă ce ai ?

— Aşa întrebare mai zic şi eu, răspunse Momotaro. Am câteva turte de mei, cele mai bune din toată Japonia.

— Dă-mi şi mie una, îl rugă maimuţa, şi-o să merg cu tine.

Zis şi făcut. Momotaro îi dădu o turtă şi amândoi porniră mai departe. Nu merseră mult, că se întâlniră cu un fazan.

— încotro, Momotaro ? întrebă fazanul.

— Spre Insula Căpcăunilor. Mă duc să-mi încerc norocul, răspunse Momotaro.

— Dar în desagă ce ai ?

— Am câteva turte de mei, cele mai bune din toată Japonia.

— Dă-mi şi mie una, îl rugă fazanul, şi-o să merg cu tine.

Zis şi făcut. Momotaro îi dădu o turtă şi porniră tustrei mai departe. Nu merseră mult că se întâlniră cu un câine.

— încotro, Momotaro ? întrebă clinele.

— Spre Insula Căpcăunilor.

— Dar în desagă ce ai ?

— Câteva turte de mei, cele mai bune din toată Japonia.

— Dă-mi şi mie una, îl rugă dinele, şi-o să merg cu tine.

Zis şi făcut. Momotaro dădu o turtă câinelui şi tuspatru porniră mai departe.

Merseră ce merseră şi ajunseră la Insula Căpcăunilor.

— Ei, acum, fraţilor, spuse Momo-taro, iată ce-am chibzuit eu că trebuie să facem : fazanul să zboare peste poarta cetăţii căpcăunilor şi să-i ciocănească în cap ; maimuţa să se caţere pe unul din ziduri, să sară în curte şi să înceapă să-i ciupească. Câinele şi cu mine o să spargem lacătele şi zăvoarele porţii ; apoi el o să se repeadă să-i muşte, în timp ce eu o să mă iau la trântă cu ei.

După care se puseră la treabă. Fazanul zbură peste poarta cetăţii. Maimuţa făcu după cum se înţeleseseră. Momotaro sparse lacătele şi zăvoarele porţii. Câinele se năpusti lătrând în curte. Tuspatru vitejii se luptară până la apusul soarelui şi îi răpuseră pe căpcăuni. Pe cei care scăpaseră cu viaţă îi luară prizonieri şi îi legară fedeleş.

— Acum, fraţilor, spuse Momotaro, aduceţi comoara căpcăunilor.

Şi aşa şi făcură.

Comoara nu era de lepădat, nici nu mai încape îndoială. Mulţime de nestemate vrăjite, tichii şi haine pe care dacă le îmbrăcai te făceau nevăzut, şi o grămadă de galbeni, arginţi, jad şi mărgean, chihlimbar şi fildeş, baga şi sidef.

— Sunt destule bogăţii p'entru toţi, spuse Momotaro. Alegeţi-vă, fraţilor ! Luaţi după pofta inimii !

— Mulţumesc, Momotaro ! spuse maimuţa.
— Mulţumesc, Momotaro ! spuse fazanul.
— Mulţumesc, Momotaro ! spuse câinele.

MAIUL
[notă în text: Unealtă de bătut cânepa, pânza etc, un fel de ciocan de lemn.]

Trăiau odată doi fraţi care munceau din greu pe câmp cât era ziua de lungă. Indoindu-se din şale de-o mie de ori pe ceas, stăteau în apă până la genunchi, ca să răsădească firele plă pânde de orez. Apoi, când arşiţa soarelui dogorea mai tare, puneau mâna pe seceră şi porneau la strânsul recoltei. Când turna cu găleata îi mai găseai săpând sau trebăluind în fel şi chip. Îşi puneau pelerinele de paie, ca să se ferească de urgia cerului şi îi dădeau înainte, pentru că pâinea şi-o agoniseau cu sudoarea frunţii.
Cel mai mare dintre fraţi se numea Cio şi vecinii îL socoteau om bogat. De mic copil fusese mai mult decât cumpătat şi adunase o avere frumuşică. Avea o gospodărie întinsă şi în fiecare an strângea o recoltă îmbelşugată de orez şi o mulţime de gogoşi de mătase. Dar nu se vedea nimic din toate astea, pentru că era un zgârie-brânză şi un ursuz. Celor care treceau prin preajma pragului său nu le dădea nici măcar bineţe, darmite o ceaşcă de ceai sau o îmbucătură de orez rece vreunui cerşetor. Copiii lui scânceau şi tremurau de frică când se apropia de ei, şi nevesti-şi puteai să-i plângi de milă.
Celălalt frate se numea Cane. Şi, deşi trudea din greu, era sărac lipit pământului. Îl păştea nenorocul : viermii de mătase îi mureau şi orezul nu voia să lege spic. Dar chiar şi aşa, era un om vesel, un holtei care nu se dădea în lături de la un cântec năstruşnic sau de la o ceaşcă de sake. Adăpostul, tutunul şi

cina, cât erau ele de sărace, le împărţea bucuros cu primul venit. Era glumeţ foc şi avea inimă cea mai bună din lume. Dar din păcate omul nu poate trăi numai râzând şi făcând bine. Aşa se întâmplă şi cu cel mai mic dintre fraţi.

„N-am altceva de făcut, îşi spuse, decât să-mi las mândria acasă şi să mă duc la frate-meu, Cio, să-i cer să mă ajute, deşi tare mă îndoiesc c-o să facă ceva pentru mine."

Împrumută nişte haine de la un prieten şi îmbrăcat ca un domn, fluierând ca să-şi dea curaj, purcese spre casa lui Cio.

Îl zări în ogradă, dar mai întâi crezu că era vreun cerşetor, aşa de rupte erau hainele de pe el. Pe urmă însă, fără să se mai codească, îi strigă :

— Ai pornit devreme la treabă, Cio!

— Dar nici cu tine nu mi-e ruşine, Cane, îi răspunse Cio.

— Pot să intru ? Vreau să-ţi spun ceva, zise Cane.

— Bine, intră. Dar să ştii că la ora asta n-ai să găseşti nimic demâncare în casa mea şi nici de băut. E mai bine s-o afli de la bun început.

— Nu-i nimic, îl linişti Cane. De fapt, nici n-am venit ca să-mi dai de-mâncare.

După ce intrară în casă şi se aşezară jos pe rogojină, Cio spuse :

— Frumoase haine mai ai, Cane. Trebuie c-o duci bine. Mie, unul, nu-mi dă mâna să umblu în praf şi noroi îmbrăcat ca un prinţ. Timpuri grele, amarnic de grele.

Totuşi, Cane îşi luă inima în dinţi şi, râzând, îşi spuse păsul :

— Iată ce e, frate. Astea-s haine de împrumut; ale mele sunt numai zdrenţe. Praful s-a ales de toată recolta mea, mi-au murit şi toţi viermii de mătase, iar pe deasupra, n-am nici măcar o leţcaie ca să cumpăr orez de sămânţă şi alţi viermi de mătase. Sunt la mare ananghie şi de aceea am venit la tine, asta-i tot. De dragul mamei care ne-a făcut pe amândoi, dă-mi o mână de orez şi puţină sămânţă de viermi de mătase.

Auzind cuvintele fratelui, lui Cio mai-mai să-i vină rău.

— Vai ! Vai ! se tângui el. Sunt om sărac, amarnic de sărac. Cum, mă sileşti să iau de la gura nevestei şi a nenorociţilor de copii ?

Şi tot se jelui aşa mai bine de juma' de oră.

Dar, ca să nu mai lungesc vorba, până la urmă Cio îi spuse că, din dragoste frăţească şi de sufletul mamei lor, trebuie să se strâmtoreze şi să-i dea orezul şi sămânţă cerută. Aşa că se duse şi luă sămânţă de viermi de mătase moartă şi un pumn de orez mucegăit.

„Astea nu-s bune la nimic", îşi spuse în sine vulpea bătrână şi râse pe înfundate. Dar fratelui său îi zise :

— Iată, Cane, îţi dau cea mai bună sămânţă de viermi de mătase şi cel mai bun orez pe care-l am în hambarul meu aproape gol, dar tare nu-mi vine să mă despart de el. Să mă ierte zeii că-mi jefuiesc nevasta şi copiii.

Cane îi mulţumi din toată inima pentru dărnicia sa şi-şi plecă fruntea până la pământ de trei ori. Apoi făcu cale-ntoarsă, ducând în mâneca hainei sămânţa de viermi de mătase şi boabele de orez, sărind şi ţopăind de bucurie la gândul că, în sfârşit, norocul îi ieşise şi lui în cale. Dar cât de fericit se simţi, nu uită totuşi să-şi ferească haina de colbul drumului; doar era luată cu împrumut.

Când ajunse acasă, adună un maldăr de frunze de dud pentru viermii de mătase care aveau să iasă din sămânţă. Apoi se aşeză jos şi aşteptă. Şi, lucru ciudat, nu aşteptă de pomană, măcar că sămânţa era moartă de-adevăratelea. Curând răsăriră şi viermii, care, setoşi de viaţă, mâncară cât ai clipi toate frunzele şi fără să mai piardă timpul începură să-şi facă gogoaşe. Cane era în culmea fericirii. Dar, prostul, ieşi din casă şi se porni să povestească tuturor vecinilor despre norocul care dăduse peste el. Ba chiarc alergă după un marchidan care colinda împrejurimile şi îl rugă să-i spună fratelui Cio că-i

mulţumea din tot sufletul şi că viermii de mătase o duceau nespus de bine. Aşa făcu o greşeală şi mai mare. Mare păcat că nu-şi ţinuse pentru el bucuria !

Când Cio află de norocul lui frate-său, nu se bucură de fel, ba dimpotrivă. Scurt timp după aceea îşi puse sandalele de paie şi o porni spre casa lui Cane. Ajuns acolo, nu găsi pe nimeni, dar puţin îi pasă. Se duse să se uite la viermii de mătase. Când văzu gogoşile de toată frumuseţea, scoase un cuţit ascuţit şi tăie fiecare vierme în două. După aceea plecă. Intr-un târziu, Cane se întoarse acasă şi se duse să-şi privească mândreţea de viermi de mătase. Dar cum dădu cu ochii de ei, i se păru că arătau puţin altfel. Se scarpină în cap şi îşi spuse : „Parcă i-ar fi tăiat cineva în două. Ai zice că sunt morţi". După aceea, se duse în ogradă şi culese un braţ de frunze de dud. Şi, ce să vezi ? Toate acele jumătăţi de viermi de mătase se puseră pe mâncat şi gătară frunzele cât ai bate din palme. Acum erau de două ori mai mulţi, şi se apucară de zor să-şi ţeasă gogoşile. Mare ciudăţenie, pentru că viermii de mătase fuseseră sfârtecaţi cu adevărat !

Când află, Cio se duse şi îşi cio-pârţi propriii săi viermi de mătase. Dar nu se alese cu nimic din isprava aceasta, pentru că viermii lui nu se mai clintiră : rămaseră ţepeni ca morţii ! A doua zi de dimineaţă, ne-vastă-sa trebui să-i arunce.

Apoi Cane semăna orezul pe care i-l dăduse frate-său, şi, când orezul încolţi verde, de-ţi era mai mare dragul să-l priveşti, îl răsădi cu grijă. Dădu spic şi curând după aceea legă.

Într-o bună zi, un stol de vrăbii se năpusti asupra lanului lui Cane.

— Uşi! Uşi ! ţipă Cane. Bătu din paime, apoi puse mâna pe un băţ de bambus şi se apucă să-l rotească în jurul capului. Speriate, vrăbiile îşi luară zborul. Dar peste două minute fură înapoi.

După ce le goni pentru a noua oară, Cane se opri şi îşi şterse sudoarea de pe faţă : „Ei, drăcie, s-au învăţat cu nărav !" îşi zise în sinea lui. În două clipe vrăbiile se întur-nară pentru a zecea oară : „Uşi ! Uşi !" ţipă Cane, şi se puse să le fugărească peste şanţuri, peste garduri, peste dealuri şi peste văi, peste lanurile de orez şi pilcurile de duzi până ce, în sfârşit, se făcură nevăzute. Privind împrejur, îşi dădu seama că ajunsese într-o vâlcea umbrită de pini. Obosit de atâta alergătură, se întinse jos, pe pământul acoperit cu muşchi, şi adormi pe dată, ba se porni chiar să şi sforăie.

Dormind aşa, începu să viseze. Se făcea că un grup de copii se iviseră în vâlceaua plină de muşchi (în vis ţinea foarte bine minte unde se afla). Copiii se zbânţuiau printre pini. Erau frumoşi ca florile şi ca fluturii. Toţi erau desculţi şi părul negru şi lung le curgea râuri-râuri pe umeri, iar pielea le era albă ca petalele prunilor înfloriţi.

„Semn bun sau rău, îşi spuse Cane în vis, fie ce-o fi. Eu, unul, am văzut odraslele zânelor."

Copiii se potoliră şi se aşezară în cerc pe pământ.

— Bădie! Bădie! strigară ei. Adu-ne maiul !

Se sculă atunci dintre ei un flăcăiandru chipeş de vreo paisprezece-cincisprezece ani, cel mai în vârstă şi cel mai înalt dintre toţi. Ridică o piatră acoperită cu muşchi, care se afla foarte aproape de capul lui Cane. Sub piatră găsi un mai mic, obişnuit, de lemn alb. Băiatul îl luă şi păşi în mijlocul cercului. Râdea şi striga :

— Acum ce-aţi vrea să căpătaţi ?

— Un zmeu, un zmeu ! strigă unul dintre copii.

Flăcăiandrul scutură maiul şi, ce să vezi ? Din mai ieşi un zmeu mare, cu coadă, şi un ghem de aţă.

— Ce mai doriţi altceva? îi întrebă el din nou.

— Un băţ şi o ţurcă, spuse o fetiţă. Şi se şi pomeni cu un băţ şi vreo douăzeci de ţurci cu pene.

— Mai vrea cineva ceva ? întrebă flăcăul.

— Cât mai multe bomboane !

— Hămesiţilor ! îi dojeni el scuturând maiul şi făcând să plouă cu bomboane.

— O rochie de mătase şi un brâu de brocart!

- Uşuratico ! o mustră flăcăiandrul, dar luând o mutră serioasă, scutură cu grijă tot ce-şi dorise fata.

— Cărţi, cărţi cu poveşti !

— Aşa mai zic şi eu, spuse, şi cărţile începură să cadă cu zecile, toate deschise, ca să se vadă pozele frumoase dinăuntru.

De îndată ce copiii îşi văzură împlinite toate dorinţele, maimarele lor puse maiul înapoi sub piatra acoperită cu muşchi. Se mai jucară o vreme, dar obosiră. Încetul cu încetul se topiră în bezna pădurii şi vocile lor melodioase şi limpezi se auziră din ce în ce mai slab, ca să amuţească până la urmă cu totul. În vâlcea se aşternu liniştea.

Cane, bunul, se trezi şi văzu că soarele apusese lăsând întunericul să cuprindă totul împrejur. Piatra acoperită cu muşchi se afla chiar sub braţul lui. O ridică şi găsi maiul.

— Ei, şi-acum, spuse el, să mă ierte odraslele zânelor că îndrăznesc să le iau maiul cu împrumut.

Îl duse cu sine acasă în mâneca hainei şi petrecu o seară cum nu se poate mai plăcută, scuturând din el o mulţime de galbeni, sake, haine noi, unelte, tot felul de instrumente muzicale şi câte şi mai câte !

Şi nu e greu să-ţi închipui că în scurtă vreme ajunse omul cel mai bogat şi mai vesel din tot ţinutul. Se îngraşă şi faţa începu să-i lucească, iar bunătatea lui nu mai cunoscu margini.

Ce se întâmplă însă cu Cio când află toate astea? Ei, asta-i întrebarea. De ciudă, Cio se făcu verde ca iarba. „O să pun şi eu mâna pe un mai vrăjit ! îşi spuse. O să mă îmbogăţesc şi eu pe degeaba. De ce prostul de Cane, mână-spartă, să aibă tot norocul ?"

Aşa că se duse să cerşească orez de la Cane şi acesta, bucuros, îi dădu un sac plin. Intorcându-se cu el acasă, Cio îl semăna şi apoi aşteptă să rodească. Şi tocmai când spicele de orez dădură în pârg, un stol de vrăbii se năpusti asupra lanului.

— Uşi ! Uşi ! strigă Cio, şi bătu din palme chicotind de bucurie. Vrăbiile se speriară şi Cio porni după ele. Le goni peste şanţuri, peste garduri, peste dealuri şi peste văi, peste lanurile de orez şi pâlcurile de duzi, până ce se făcură nevăzute, iar el nimeri într-o vâlcea acoperită cu muşchi şi umbrită de pini. Cio privi împrejur.

„Ăsta trebuie să fie locul", îşi spuse el. Aşa că se întinse pe pământ şi aşteptă trăgând cu ochiul.

Deodată, cine se ivi în vâlcea, dacă nu odraslele zânelor ? Tare drăgălaşe erau aşa cum se fugăreau printre copaci !

— Bădie ! Bădie ! Adu-ne maiul! strigară. Se sculă flăcăiandrul şi ridică piatra acoperită cu muşchi. Dar ce să vezi ? Maiul lipsea.

Copiii se mâniară foarte. Bătură din picioruşe, plânseră şi alergară încoace şi încolo ca nişte scoşi din minţi, şi toate astea pentru că maiul dispăruse.

— Uitaţi-vă ! strigă într-un târziu flăcăiandrul. Priviţi-l pe ţăranul cela bătrân şi urât. El trebuie să ne fi luat maiul ! Hai să-l tragem de nas drept pedeapsă.

Cu un răcnet asurzitor, copiii se năpustiră asupra lui Cio. Îl ciupiră, îl smuciră, îl înghiontiră şi îl muşcară cu dinţii lor mărunţi, dar ascuţiţi, până ce bietul Cio începu să urle de durere. Dar răul cel mai mare fu când îl apucară de nas şi i-l traseră cât putură de tare. Şi nasul i se lungea, şi i se lungea de-i ajunse la brâu şi mai apoi până la tălpi.

Doamne, cum mai râdeau odraslele zânelor ! După aceea se împrăştiară ca frunzele duse de vânt.

Cio oftă şi gemu, apoi blestemă şi înjură, dar degeaba: nasul nu i se scurtă nici măcar cu un centimetru. Aşa amărât şi abătut cum era, şi-l strânse în pumni şi se duse drept la Cane.

— Cane, zise, sunt tare bolnav.

— Da, asta aşa e, văd şi eu, spuse Cane îngrijorat. Amarnică boală, frate ! De unde ai luat-o ?

Şi atât de bun la suflet era, încât nu râse nici măcar o dată de nasul lui Cio. Nici măcar nu zâmbi ci, dimpotrivă, ochii i se umplură de lacrimi văzând ce năpastă dăduse peste fratele său. Purtarea lui Cane înmuie inima lui Cio. Cuprins de remuşcări îi povesti totul, fără să-i ascundă nimicnicia sa, atunci când îi dăduse sământă moartă de viermi de mătase şi altele. Isprăvind, îl rugă pe Cane să-l ierte şi să-l ajute.

— Ai răbdare o clipă, spuse Cane.

Se duse şi scoase dintr-un dulap maiul. Apoi frecă uşor cu el nasul lui Cio, şi, cum era de aşteptat, nasul începu să se scurteze. În câteva clipe îşi recapătă mărimea firească. Cio începu să dănţuiască de bucurie.

Cane îl privi şi îi spuse :

— Dac-aş fi în locul tău, m-aş duce acum drept acasă şi aş încerca să mă schimb.

După ce plecă Cio, Cane rămase mult timp pe gânduri. Când răsări luna în seara aceea, purcese de-acasă iuând cu sine maiul. Se duse în vâlceaua acoperită cu muşchi şi umbrită de pini şi îl aşeză la locul lui, sub piatră, ca să împace odraslele zânelor.